

nederige, de hoop van den wanhopige en de woede van den sterke... wegens de vernietiging van een geluk, dat hem zoo groot aan het hart ging.

Herman Robbers

IN MEMORIAM FRANS COENEN

Een van de vergissingen die hun onophoudelijke haast de dagbladen na het sterven (op 23 Juni j.l.) van Frans Coenen heeft doen begaan is de bewering dat zijn 'novellistisch' werk behoorde tot den 'nabloi der beweging van tachtig'. Het zij een verwant tijdgenoot vergund dit hier kortweg tegen te spreken. Coenen is zonder twijfel een der beste begripers en vurigste voorstanders der Nieuwe Gids-beweging geweest, maar in zijn werk, evenals in dat van Johan de Meester en van nog een paar andere nederlandsche schrijvers, die wij sindsdien gewoon zijn als 'de negentigers' aan te duiden, valt minstens evenveel reactie op '80 als geest van '80 te ondergaan. Dit werk was het eerste blijk van bezinking en bezinning na een schitterende explosie van zinnelijke leefdrift en geest, dit werk was de eerste belangrijke terugwerking op een uitbundig uitleven van persoonlijkheid en welige talenten. Dat de hier bedoelde nederlandsche auteurs dit zelf pas later zoo zijn gaan inzien – en wellicht nog slechts gedeeltelijk – doet geen afbreuk aan een waarheid, die thans voor ieder deskundig en intelligent beschouwer te constateeren valt. Werden de eigenlijke tachtigers nog geheel-en-al beheerscht door hartstochtelijk verlangen naar schoonheid, die zij fel en eigenzinnig te scheppen en te beelden trachtten, Coenen (en die paar anderen dan, die ik hier verder zal verwaarloozen) Coenen voelde zich van nature en van huis uit, maar ook in reactie op zijn onmiddellijke voorgangers, meer getrokken tot innige beschouwing van leven en menschelijk lot, wilde uiting geven aan zijn eigenste ondervindingen en indrukken van natuur en wereld, zijn begrip van de verhoudingen der menschen onderling en tot het hen omringende. Van de 'tachtiger' woordkunst, van stijl-excessen en -buitenisigheden, is bij hem al dadelijk geen sprake meer. En het is ook eigenlijk onjuist te zeggen, dat de ongeveer 20 jaar oudere Marcellus Emants in dit opzicht zijn wegwijzer was. Emants' eerste roman in het z.g. pessimistisch-psychologisch genre (waartoe ook Coenen en de Meester gerekend worden), Een Nagelaten Bekentenis, dateert van 1894, Coenen's